

Äidinkielen tunti 8.4.2020

Kodasta kaupunkiin

Vanhemmalla ja keskisellä kivikaudella ihmiset muuttivat asuinpaikkaa vuodenaikojen ja riistaeläinten vaellusreittien mukaan. Koska ihmiset muuttivat usein, asumukset olivat helpposti purettavia ja kevyitä kantaa mukana. Kesällä asuttiin yksinkertaisessa kodassa, joka oli kyhätty kasaan oksista, ruohosta ja turpeesta. Talvisin asunnoksi pystytettiin nahkateltoa.

Nuoremalla kivikaudella ihmiset alkoivat asettua aloilleen viljelymaidensa lähelle. Talot rakennettiin vankkojen maahan juntattujen puupaalujen päälle. Seinät punottiin oksista ja risuista ja aukkokohdat tilkittiin savella, joka sai sitten kuivua.

Ajan myötä taloista rakennettiin pitempiä. Rakennus jaettiin kahtia: toisessa osassa asuttiin, toinen toimi tallina. Myöhemmin tallit rakennettiin erilleen päärakennuksesta. Pihapiiriin tehtiin myös muita rakennuksia, kuten karjasuoja, aitta, kutomo ja sepänpaja. Pihapiiri kasvoi vähitellen oikeaksi maatilaksi.

Kun tiloja alettiin rakentaa toistensa läheisyyteen, syntyivät ensimmäiset kylät. Rautakauden lopulla perustettiin ensimmäiset kaupungit. Niihin saapui kierteleviä käsityöläisiä, jotka olivat erikoistuneet eri ammatteihin. Kaupungeissa töitä alettiin muutenkin jakaa. Ihmiset eivät enää kasvattaneet itse ruokaansa eivätkä pitäneet omaa karjaa. Kaupungeissa kukin teki sen, minkä parhaiten taisi ja sai työstään maksun. Kaikki muu tarvittava ostettiin muualta.

Laura Trenter, *Maata kaivamaan*.
Suomentanut Henna Kettunen. Schildts 2001. (muokattu)

Lähde: Kipinä 5, tehtäväkirja s. 48

Tehtävät:

1. Kerro kolme mielestäsi tärkeintä asiaa yllä olevasta tekstistä.
2. a) Onko teksti mielestäsi tietoteksti vai kertomus? Perustele.
b) Kumpi on luotettavampi lähde: tietoteksti vai kertomus? Miksi?